

ORSZÁG

VILÁG

GELLER ÖDÖN
társadalmi, művészeti és irodalmi
országos riportlapja
BCU Cluj / Central University Library Cluj

1938. VI. 15. — XXVII. évf. 12. sz.

•
SCHUTZ
POSTÓ
NAGYÁRUHÁZA

Ország - Világ

(ERDÉLYI ÉLET)

GELLER ÖDÖN

társadalmi, művészeti és irodalmi országos riportlapja.

Az Ország-Világ uccai árusítását beszüntettük.

Lapunk kizárólag előfizetés útján kapható.

Előfizetés egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1200, magánosoknak 1000 lei.

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

A sajtótörvény értelmében két mutatószám elfogadása előfizetést jelent.

Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lej, hirdetés oldalon 6 lej négyzetcm.ként. Nyilttér rovatban 50 lej, szövetközi részben 32 lei a sordij. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójeli (x) sivat, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

Ardeal-i szerkesztőség és kiadóhivatal: **ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand 19. Telefon: 15-25**

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: „Phönix“, Arad, Piața Plevnei 2. Telefon 16-39.

Ardeal legfrissebb hírei: az 52 éves

ARADI KÖZLÖNY

Fizessen elő az

ARAD-I KÖZLÖNY-RE

Hirdessen az

ARAD-I KÖZLÖNY-BEN

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbizottaink vannak feljogosítva.

Az ardeali kisebbségi színház válsága

Strucepolitikát követnénk mi, akik közelebbi vonatkozásban vagyunk a színházzal, ha egyszerűen letagadnók a legkézzelfoghatóbb valóságot:

az ardeali kisebbségi színház válságát.

Minő okokra vezetjük vissza a krízist: az egyetemes gazdasági válságra, a közönség kifáradottságára, a drámai termelés elsekélyedésére, a színészet hanyatlására, mindez csak szempont dolga és dialektika kérdése.

Magán a szomeru tényen nem változtat semmit.

Mindenesetre azonban üdvösnek mutatkozik kutatás tárgyává tenni azokat a tényezőket, amelyeken a színház sorsa megfordul:

vizsgálni lelki alkatukat, föltárni kóros elváltozásaik okát és elgondolkodnunk az orvoslás lehetőségein és módszerein.

Nem kell éleselméjü analitikusnak lennünk, hogy megállapítsuk: a színház nagy, összefoglaló művészi egység, amelynek léte, virágzása, boldogulása, vagy bukása egy háromságon alapul. Ez a háromság:

színész, darab, közönség.

A három: egy.

Köztük sem rangban, sem jelentőségben, talán még az eredet elsőségében sincs pragmatikusan kinyomozható különbség. A színész nélkül a darab holt betű; mint a partitúra, mielőtt avatott műzsikusok, élővé tettek feketekotta-fejeit.

Darab nélkül a színész tehetetlen, gyámoltalan, rá van utalva pillanatnyi leleményére; és a rögtönző színészek közül a legjobbat is megakasztja, sőt megbénítja, ha játszótársa nem éppen olyan kitűnő az extemporizálásban.

Színház és darab nélkül a közönség eltompul, visszaesik a barbár műveletlenségbe és közömbösségbe, cirkuszi játék, vagy bikaviadal alacsonyabbrendű és véres szórazásaira vetemedik, mint ezt nem egy példa igazolja az ókorból, a középkorból, de még napjainkból is.

És közönség nélkül a darab elsovad és a színész éhenpusztul. De még mielőtt éhen vészett volna, már erkölcsileg és művészetében is tönkre megy.

Az üres ház a lelkiismeretesebb színészt is demoralizálja.

Sőt talán azt leginkább. Talma, a nagy francia színész, följegyezte, hogy soha életében olyan gyarlón nem játszott és olyan rosszul nem érezte magát a színpadon, mint amikor Napoleont Erfurtban „a királyok parterre“-je előtt játszotta. Az örült II. Lajos bajor király egymaga ült a tulajdon színháza tág nézőterén, mialatt a színpadon Németország legnagyobb színészei (köztük a felejthetetlen Kainz) ágál-

tak. S mindannyian megvállottak (Kainz is), hogy életük legüresebb, legszánalmasabb óráit élték át e gyötrelmes előadások alatt.

Julius Bob, az ismert német dramaturg és kritikus igen érdemes munkában igyekszik megvilágítani a színházat szociológiai világitásban. A mű irányzatára jellemző, hogy egy „**Korkérdések a szociológia köréből**” című ciklusban jelent meg, tehát a fősúlyt a problémának szociológiai, nem esztétikai vonatkozására veti. Fejtegetései tanulságosak és elme-mozdítók, bár következtetéseivel nem mindenben érthetünk egyet. Sőt ennek a rövid tanulmánynak éppen az a célja, hogy a közönség szociológiáját a mi speciális viszonyaink szemmeltartásával világítsa meg.

Közkeletű tévedés az, hogy a közönségnek a színházban kizáróan passzív szerep jut; hogy a közönség csak kap, de de nem ad semmi (az anyagi ellenszolgáltatást már előadás előtt leróttá, ha ugyan leróttá; az tehát itt nem számít).

Színpad és publikum között abban a pillanatban, amint a függöny felemelkedett, villamos áramnak, kell bekapcsolódnia.

Az áram folytonos. A hatás kölcsönös. Attól, amit a közönség a színpadról lát és hall, megindul, földerül, kacag, mosolyog, könnyezik, megrendül, vagy unatkozik, ásít, elalszik. És a nézőtér megilletődöttsége, derüje, könnye, mosolya, unalma, közömbössége azon nyomban visszahat a színészre. Természetes, hogy a közönség nem homogén tömeg; műveltség, avatottság, vele érző képesség, temperamentum, tárgyismeret dolgában óriási szakadékok választhatják el egymástól még a szomszéd széken ülőket is; hát még a földszintet a karzattól; a páholyt a legfelsőbb emeletek népéig (nem mindig a kakasülő publikumának rovására). De viszont nincs rangfokozat színész és színész között is? S nem érzi meg a figyelmes hallgató még a hajszálfinom hangréseket is, amelyek a tiszta és feddhetetlen ensemblenek, az összejátszásnak egységét megbontják?

A megszokítottan áram színpad és nézőtér között, a hatás, melyet az előadás a közönségre, a visszahatás, amelyet a közönség az előadókra tesz, dönti el a darab és a színész sorsát.

A sikert, vagy a kudarcot.

Hogy ez a döntés mindig igazságos volna, azt még senki sem állította. De a közönség művészi ösztönének végzetes félreismerése és gyakran káros önáltatás azt hinni (vagy elhiteni), hogy a bukásnak mindig a közönség „tudatlansága”, „bárgyúsága”, „hözözánemérfése” az oka. Ó nem. Vannak rossz darabok és rossz színészek is, nemcsak „rossz publikum”. És végső elemzésben

van rossz színházpolitika is, amely egyenesen elidegeníti, elriasztja a közönséget a színháztól.

A mester rendjelei

A svábhegyi penzióban, melynek állandó lakója volt, mindenki **Mester**-nek szólította és olyan tisztelettel vette körül, ami számomra, aki sokat és egyenjogú társként voltam vele, megmagyarázhatatlan, szinte értelmetlen volt. Annál is inkább, mert néhány nap alatt tisztán állott előttem, hogy nem hirvenének, népszerűségének, még csak nem is tekintélyes megtakarított tőkájének szólt az a fentartás nélkül való behódolás, mely körülengte. Nem **Nagy** Endrének, egy felülmulhatatlan műfaj feltalálójának, nem a közirónak és háztulajdonosnak, hanem a penzió állandó vendégének, akinek minden szava, megnyilatkozása, mozdulata tiszteletet és bírálat nélkül való behódolást követelt. Itt ebben a kis társadalomban, melynek egyedei szinte napról-napra változtak körülötte, **Nagy** Endre maradt végig a központ s a legfontosabb személyiség, akihez szinte az egész intézmény igazodott.

Miféle varázs áradhatott ebből a fanyarul fáradt férfiből a penzió vendégeire, akik közül nem is egy sokkal gazdagabb volt nála és tekintélyesebb is, címét és rangot illetően? Miért ismerték el felsőbbiségét a méltóságos, sőt kegyelmes urak, asszonyaikkal és ifjabb családtagjaikkal éppen úgy, mint a penzió egész személyzete? Hiszen itt nem konferált oly kifejezően töredezett mondatokban, mint a boldog években az **Andrássy**-uti pincében; nem tartott szabadelőadást az aktuális szörnyüésekről és az élet igazi, örökre változatlan lényegéről, mint régebben a klubban, kávéházban, tartársai, csodálói és irigyei között; mégcsak névtelen cikkeiről sem tett említést, melyekben oly bátran és plasztikus szellemességgel figurázta ki mindazt, ami felett keserves könnyeket kellene hullatnunk. Meglehetősen savanyu arccal foglalta el helyét az étterem sarkában s étvágyrontó untsággal turkált a felszolgált ebéd, vagy vacsora fogásáiban. Néha töltött a poharába a szalmafonatu flakából; olykor váltott néhány udvarias szót a tulajdonosnővel, vagy valamelyik vendéggel. Legtöbbször azonban senki sem hallotta a hangját, majdnem annyira láthatatlanná vált a penziósrokban, mintha visszavonult volna a szobájába, ahol különben egész délelőttjét munkában töltötte.

Mégis ő volt itt a legfőbb személy.

REUSZ
műjégyár megbizható!

TELEFON 11—41,

Mert mindenkinek érezni kellett a nagy egyéniség fölényét és — tragédiáját. Messze a várostól, fent a hegyen, egy vilárból átalakított panzió sarkában

magányosan ült egy ember, aki sokkal tanultabb, okosabb, bölcsőbb és tehetségesebb volt mindazoknál, akik arra kényszerítették, hogy elkülönitse magát tőlük.

Kijárta az életiskoláját és többet tanult, mintsem elviselhető lett volna azok számára, akiknek legtöbbször használható volt a tehetsége, tudása, praktikus okosága, szenytelen, befolyásolhatatlan, mégis szenvedélyes tárgyilagossága. Hatvan éves korára fölébe került mindazoknak, akik között élt, akiket mulattatott, akik ünnepelték, támadták s messze fölébe került önmagának is. aki volt a színpadon s megnyilatkozott könyvekben és újságcikkekben. A sir mellett, melybe egyetlen fiát temették, elhullott belőle mindaz, ami muló, esendő az emberben, a nagy emberben is. Közel a hatvanhoz, ott a fia sirja mellett változott igazi férfira, ennek a lejátszott szónak tiszta értelmében.

Ettől a pillanattól kezdve kísértetiesen hasonló hangulatba került, mint **Csajkovszki**, a nagy orosz muzsikus, aki sikerekkel, tévelygésekkel, hivságos, erőlködéssel, csalódásokkal és erőfeszítésekkel zsufolt évtizedek után reájött az élet megmagyarázhatatlan és kifejezhetetlen értelmére s már csak egyetlen vágyódás fűzte a világhoz:

kifejezést akart adni a kifejezhetetlennek és meghatározhatatlannak.

Ennek a csodálatos oroszának sikerült is kimondani a kimondhatatlant a **Patetique** szimfónia befejező tételében, mely azok számára, akik nemcsak a fülükkel hallannak, megsejtet valamit a kapcsolatból, mi az igazi felsőbbrendű embert halvány szállal összefűzi a végtelennel, az örökkévalóval, a csillagos éggel s amit mögötte álmodik az a pár csodálatos halandó, aki életével érdemelte ki, hogy embernek nevezessék.

Fent a hegyen, szegény **Nagy Endre** két aktuális cikk s a nehezen elfogyasztott és a még nehezebben megemésztett ebéd és vacsora között azt a szót kereste, mellyel világgá kiáltja és meg is értesse a világgal ezt a nagy titkot. Ez tette magányosságában elsövé, megközelíthetetlené és csodálatossá.

Ez a titokkal terhesség érzett rajta s ezt méltányolta benne öntudatlanul az a kis társadalom ott a penzióban, mikor vitatlanul maga fölé emelte.

Minderről persze hallgattak a nekrológok, a lelkész és a kartársi szónokok a szomorú temetésén, amelyik semmiben

Dürkop, BSV, Derby és Elit kerékpárok kaphatók, kedvező fizetési feltételek mellett

K O C H

Strada Eminescu 2. szám alatt.

sem hasonlított ama másik nagy orosz **Dosztojevszki** utolsó utjához, aki tudvalevően százezrek kísérték a temetőbe és a menetben elvegyültek a cári család, a hadsereg urai, a születési, szellemi és pénzarisztokrácia, az egykori szibériai száműzöttek, a forradalmas diákok, a munkások, a bohémek, a parasztok, az uzsorások, az adószedők és az adóhátralékosok: egész Oroszország.

Nagy Endre kétségkívül nem volt a magyar **Dosztojevszkij**. De Nagy Endre volt:

az egyetlen, a feltámaszthatatlan, a csufondáros, a gonoszkodó, a csodálatos s ama nagy titok birtokosa, melyről senki sem tudott rajta kívül.

De ha nem is lett volna több, mint amennyit a bucsuztatók tudtak róla, akkor is szinte érthetetlen, hogy

a végtisztességén nem képviseltette magát az ország. Nem jött el a kultuszminiszter, sőt még csak a megbízottja sem annak a Nagy Endrének a temetésére, aki egyedül egész kulturközpontot jelentett a háboru előtti esztendőkbén; mi több még a főváros sem képviseltette magát, holott annak fejlesztése és fejlődése körül Nagy Endre szelleme legalább is annyit tett, mint három polgármester és két tucat tanácsnok. Nem küldték követeket az irodalmi és tudóstár **aságok**, ámbátor az egykori konferenzié irónak is volt akkora, **milyént e társaságok elnökei és egész tisztikara.** És piros, bársonypárnán egyetlen érdemrendet sem vittek a halottas kocsi után, holott az **elköltözött érdemei sokkal fényesebben ragyogtak, mint a legnagyobb ordó gyémántjai.**

Szomorú temetést kapott a Mester.

Aki, hiszen Nagy Endre volt, sohasem reklamálta az elmaradt kitüntetésekét. Egészen bizonyos, hogy a temetéséről távolmaradt előkelőségek sem hiányoztak néki az utolsó uton, ahol pillanatra megállapodott legkedvesebb barátja, **Ady Bandi nyugvóhelye mellett.**

Aki után szintén nem vittek csillogó érdemrendeket viritó vörös bársonyon s akinek a temetéséről ugyanugy távolmaradt a hivatalos ország, mint most a druzsája, Nagy Endre végtisztességéről.

Igaz, az se volt se kegyelmes, se méltóságos, se udvari dalnok, egyszerűen csak Ady Endre.

Nagy Endre is csak Nagy Endre volt; pardon, hogy olyan tiszteletadást reklamáltam számára, ami csak igazi nagy embernek dukál, aki feljutott, ha nem is a csillagokig, de legalább az ötödik fizetési osztályba...

Irógépek eladása, számológépek, töltőtollak javítása.
Az ország legrégibb, legjelentősebb szaküzlete

M. SZEGFÜ

ARAD, Strada Bratianu No. 7. — Telefon 111.

Rendet az apróhirdetések dzsungeljében !

(Bucuresti.) A kormány, az előbbi kormányok állandó ígéretése után végre, igen helyesen elhatározta, hogy végleg rendet teremt a címeit és elveit hetenként változtató zugsajtó frontján.

Amikor az igazságügyminiszter erélyes lépéssel erre az utra lép,

legyen szabad felhivnunk a figyelmét arra, hogy van a rendes napi sajtó igen jelentékeny részének is egy olyan oldala, ami régen megérett arra, hogy megrendszabályozzák.

Ez az oldal az apróhirdetések oldala.

Példátlan az az ellentét, ami egyes lapoknál az első és az utolsó oldal között van.

Az első oldal erkölcsre, hazaszeretetre tanít, bevilágít az ostobaság sötétjébe — az utolsó oldal pedig erkölcstelenégre, könnyelműségre, ostobaságra csábít.

Igaz, hogy az első oldalt a szerkesztőség írja, az utolsó oldalt pedig a kiadóhivatal adja le a hirdetők készpénzfizetése ellenében,

de teljesen lehetetlen állapot, hogy a két oldal között ilyen diszharmonia legyen.

Meg kell keresni és meg kell találni az első és az utolsó oldal között az összhangot.

Ez a bizonyos utolsó oldal különösen az utóbbi időkben, nyilván a gazdasági helyzet hatása következtében, egyenesen döbbenetes képet mutat.

Maszázsszalónok, pedikür és manikür müintézetek egyszerű telefonhívásra néhány leírt olyan raffinált örömeiket ígérik, hogy az első oldal vezércikkirói belepíruhatnak.

Ezen hirdetéseknek megrendszabályozásán kívül nem szabad figyelmen kívül hagyni azokat, amik nem az erkölcsöket és a lelkeket, hanem a fizetéseket rombolják. Legujabban ugyanis általános szokás lett, hogy

az alkalmazottat keresők ugyszólván kivétel nélkül beveszik a hirdetésbe azt a kitételt, hogy „fizetési igényeik megjelölésével nyujtsák be ajánlataikat az állás megpályázói“.

Könnyen el lehet képzelni, hogy ez milyen árrombolást jelent, hogy milyen kétségbeejtően alacsony fizetési igényt mernek bejelenteni az ajánlkozók.

Bizunk benne, hogy illetékes tényezők nem fognak megfelekedni ezeknek a kérdéseknek a törvényes rendezéséről !

— Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha laptársaink átvesszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkiróink megnevezésével.

A város

LERAZTA MAGARÓL AZ ELHANYAGOLT SELECT-KINÓT ÉS NAGY ALDOZATKÉSZSÉGGEL TUN- DÉRKERTET VARÁZSOL A CENTRAL MOZGÓ NYARI HELYISÉGÉBŐL.

(Arad.) A városi mozi ügye ismét aktuális lett egy oly esemény révén, amelyről e cikk keretében szó lesz.

Előljáróban el kell mondanunk, hogy
**mi voltunk az egyedüliek, akik a városi mozi-üzem kér-
désével állandóan foglalkoztunk.**

Sajnos, nekünk volt igazunk megállapításainkban, mert a város súlyos összegeket fizetett rá erre az üzemére.

Ezért okolni senkit sem szabad, mert nem lehet azt állítani, hogy a város régebbi vezetőségeit ne vezette volna a legteljesebb jóhiszeműség ebben a kérdésben. A város érdekei lebegtek dr. Luțai Cornél volt polgármester szeme előtt, amikor házi kezelésbe vette a mozikat és sok milliós befektetéssel országos relációban is elsőrendű szórakozó helyeket adott a város közönségének. Az utána következő városvezetők szintén mindent elkövettek, hogy a városi mozi-üzemet rentabilissá tegyék, de nem rajtuk mult, hogy ez a jóhiszemű igyekezetük nem sikerült.

A legnagyobb baj abban rejlett, hogy a város megfelelő kereskedelmi irányítás hiánya miatt nem tudott konkurrálni a mozgékonyabb magánmozikkal, amelyeknek tulajdonosai sokszor bizony meg nem válogatva esz-közöket, lehengettek a városi mozik vezetőségének minden ambícióját, keresztettk minden számítását és meghiusítottak nem egy elképzelését. Ez a látszólagos győzelme a magánmoziknak a multban nem jelentette egyuttal erejüket is, mert hiszen a városi hatóságoknak rendelkezésre álltak az eszközök, hogy a siker minden kilátásával felvegyék a harcot, de a város vezetősége került a harcot és bizony a multban tulzott jóindulattal nézte az üzleti ellenfelek gáncsoskodását.

Sokszor rámutattunk a horribilis ráfizetésre és okaira. El-sősorban fel kell említenünk a Select-moziért a Banca Romaneascának fizetett magas házbért, amely nagy tehertételként szerepelt a városi moziüzem költségvetésében. Növelték a ráfizetést a mindig drága és jó filmek és az a körülmény, hogy az értékes investíció nem hozta meg a várt hasznot.

Weisz Istvánné

angol-francia női szabósága megnyilt: Str. Eminescu 15.

Ezenkívül, minthogy nem magánvállalkozásról volt szó, a város mindig többet is áldozott a közönségért. Azt be kell ismernie minden mozilátogatónak, hogy a városi mozik ragyogtak a tisztaságtól és hogy mindig megfelelő és elengedő személyzet állt a közönség szolgálatára ugyannyira, hogy a legzsufoltabb bemutatóelőadásokon sem merült fel soha panasz.

Voltak aztán olyan területek, ahová a városi mozik vezetősége nem követhette a magánmozisokat, mert a városi mozik, mint közüzemek megfelelő erkölcsi alapon mozogtak és az ilyesmi a mai viszonyok mellett lehet vállveregetést kiváltó erkölcsi érdem, de semmiesetre sem anyagi eredmény.

Miután a város nehéz milliókat fizetett rá a mozikra, ami egész biztosan nem következik be, ha kellő időben és módon megszivlelik jóindulatu figyelmeztetésünket, a város vezetősége most tabula rasa-t csinált és elhatározta, hogy a közönség részéről régóta elhanyagolt Select-mozit beszünteti és minden áldozatkészségét a Central-mozira összpontosítja. Az eddigi vezető, **Stefanuț** Sabin mellé rendelték, mint administrateur delege-ét **Șincai** Eugen mérnököt, a városi autobusz-üzem agilis igazgatóját, aki számos ténykedésével bebizonyította, hogy egyik legértékesebb főtisztviselője a városnak.

Friss energiával és felfokozott ambícióval vágtak neki ketten a munkának és csak most ismerték fel a Central-moziban azokat a széles lehetőségeket, amelyekre mi már régen rámutattunk.

A Central-mozi gyönyörű berendezésével, higiénikus, tág és kényelmes belsejével, továbbá nagyszerű kerthelyiségével

Aradnak az egyetlen nyári szórakozóhelye, ahová a közönség nem csupán a jó filmekért jár, de azért is, hogy a kellemes kerthelyiségben töltsse el a nyári estéket.

Gondoskodás történt arról, hogy áldozatot nem kimélve a külföldi propaganda-irányzatu giccek helyett

csakis a legjobb filmek kerüljenek vetítésre.

Egyidejűleg a város vezetősége ugyancsak nagy áldozatok árán valóságos tündérkertet varázsol elő a Central-mozi nyári helyiségéből. De a mozi vezetősége olyan meglepetéseken és terveken is dolgozik, amelyek előreláthatólag ki fogják érdemelni a közönség elismerését és rokonszenvét. A városi mozi tehát, most már egyedül a Central,

uj lendületet kap, miután sikerült leoperálni magáról a nem látogatott Select-mozit.

Bizonyos, hogy az anyagi siker sem fog elmaradni, amit a város vezetősége el is vár az újabb áldozatkészsége után. Elvégre a közönség mégis csak úgy gondolkodik, hogy a pén-

zéért a lehető legnagyobb kényelmet, udvariasságot, tisztaságot, jó műsort, nyáron pedig a legfontosabbat:

tiszta, jó és egészséges szabadtéri levegőt kapjon.

De mint ahogy elismertük a városi mozinak előnyeit és a vezetőségnek igyekezetét, azon módon rá kell mutatnunk a közelmúlt hibáira. Hogy ki volt az oka, nem kutatjuk.

feltételezzük, hogy ezek a hibák csak a dolgok felismeréséből származtak.

A Banca Romaneasca ugyanis hónapokon keresztül képtelen volt kiadni a Select-mozi helyiségét. Mi foglalkoztunk is ezzel a kérdéssel és felhívtuk a bank figyelmét arra, hogy helyes lenne, ha a bank kulturális célokra bocsátaná rendelkezésre a mozi helyiségét, mert bebizonyosodott, hogy

a Select-lokál egy modern mozi céljaira nem megfelelő.

Most azután mégis csak mozi díljaira adta bérbe a bank a helyiséget.

A város vezetőségének azonban okulnia kell a múlt tapasztalatain, amelyek

sok-sok milliójába kerültek a város közönségének.

Az üzleti élet nem bridzspárti, ahol szép szavakkal beszélnek és keztyűs kézzel bánnak egymással a partnerek.

Az üzleti élet rideg és kiméletlen.

Mi ismét állandóan felszinen fogjuk tartani ezt a kérdést és figyelmébe ajánljuk **Orezeanu** Romulus főpolgármesternek, aki ismert erélyével biztosan azon lesz, hogy segítségére siessen a városi mozi-üzem mostani ambiciózus vezetőségének.

Mint a harang nyelv nélkül

olyan a gyáros, vállalkozó, kereskedő, iparos reklám nélkül. Új vevőket ma már csak jó szabadtéri reklám által szerezhet, mert bármilyen jó árut tart vagy készit, nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az

ORSZAG-VILAG „AGGE“ REKLAMOSZTALYA

elősegíti igyekezetét és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait. — Tegyen kísérletet!

Arad, Bulv. Regele Ferdinand 19. — Aut. tel. 15—25.

MILL (ON LIBERTY): Sok olyan igazságot ösmerünk, amelynek tartalmát csak annak benső személyes tanulmányozása tárja elénk.

Frontot a csempészek ellen

Volt idő, amikor a kereskedelem nem talált kivetni valót a csempészetben, sőt büszkélkedett is vele, mert busás jövedelmet hajtott és futotta ebből birságra és baksisra is bőven.

Ma már azonban ráeszmélt a kereskedővilág tulnyomó része arra, hogy a legbecsületesebb és legtisztességesebb út mégis az egyenes út s így — felekezetre, fajra, nemzetiségre való tekintet nélkül a törvény legnagyobb szigorával kell lecsapni azokra az üzleti kalózokra és kalandorokra, akik nemcsak az államkincstárt károsítják meg, hanem a tisztességes és sok megpróbáltatás sulya alatt görnyedő kereskedők egzisztenciáját veszélyeztetik. Szigorú rendszabályokat, példát statuáló megtorlást kell követelni, hogy egyszer s mindenkorra elmenjen a kedvük a csempészeknek a tiltott dologtól. Ne a jámbor utasokat molesztálják; ne azokat büntessék és vegzálják, akik egy-két pár selyemharisnyát vagy ruhárávaló néhány méterért hoznak magukkal külföldről. / Central University Library Cluj

Azokra sujtson le a törvény vasökle, akik ládaszámra hozzák be elvámolatlanul a női és férfidivatárukat és egyéb cikkeket az országba.

— A napilapok elhallgatták, — mi azonban kiméletlenül beszámolunk a primarian történt tömegszerencsétlenségről, mely egyuttal premiere volt **Risçuța** Moise alezredes-alpolgármesternek. Beiktatásának első napján, egyetlen napon több, mint huszonöt házasságkötésnél asszisztált a primarian. A szimpatikus alpolgármestert nem irigyeljük a konzekvenciáért.

HIRLAP

a legelterjedtebb magyar
kisebbségpolitikai napilap

A R A D

Str. Meșianu 1. — Telefon 97.

Magyar elterjedtségénél fogva a legeredményesebb hirdetői organum.

GOETHE: Idegen gyermekeket soha sem szeretünk úgy, mint a mieinket, a tévedés, ha nem a hazugságból ered, saját édes gyermekünknek tekintendő.

Megindult az üzlet a nyári cikkekben

VÁSÁROL AZ UTAZÓ KÖZÖNSÉG. — ÉLÉNKSÉG A KERESKEDELEMBEN.

(Timisoara.) Mióta kisütött a nap és forró kánikula köszöntött be a már-már végtelennek látszó esőzések után, megindult a vásár a nyári cikkekben is. Hetekig halmozták fel a kereskedők boltjaikban a nyári idény-cikkeket, könnyű divatárukat, fürdőruhákat, fehér cipőket és mindazt a színes, lenge holmit, amely eddig érintetlenül szomorkodott a boltok kirakatában, mert a meg nem szűnő eső elmosta a vásárlóközönség kedvét, a nyaralók itthon busultak és várták a szebb időt és senki sem volt, aki ezen a komornak induló nyáron eléggé merész lett volna szezoncikkeket vásárolni. Két hét óta azonban megélenkültek azok a boltok, amelyekben nyári cikkeket árusítanak,

megindult a vásár

és ha nem is kárpótolja a kereskedőket a csunya idő alatt ért veszteségeikért, de meg lehet állapítani, hogy az utolsó két hét forgalma komolyan fellendítette az üzleti életet.

Különösen a divatáruszakmában

indult meg élénkebb forgalom és a nyári ruházati cikkek, női divatáruk, nyakkendők, harisnyák most szépen fogynak, mert azok is vásárolnak, akik nyaralásba indulnak, azok is, akik itthon nyaralnak. Észre lehet venni a boltokon, hogy a közönség gondolkodása megváltozott és most már nem üres kofferekkel indulnak el külföldre, hogy tele, idegenben vásárolt árukkal térjenek haza, hanem idehaza vesznek meg mindent, mert hiszen most már a külföldi és a hazai árak között lassankint megszűnik a különbség.

A divatáruszakma mellett fellendült a kalapszakma

is és különösen szalmakalapokban olyan vásár van, amilyenre esztendőik óta nem volt példa, mert az utolsó években a szalmakalap mindinkább divatjamult viseletté vált. Most azután a szalmakalapnak minden fajtája megjelent az utcán. Előkerültek a régi panamak és a szalmakalapvásár az egész kalapkereskedelmet lélekzethez juttatta.

A nyaralásba induló közönség beszerzései érezhetőek

az illatszer és kozmetikai szakmában

is. Itt azután könnyen meg lehet állapítani, hogy milyen nagy kárt okozott a hideg, nedves idő, mert

mióta beállott a meleg, tizszer, huszszor annyi illatszer, mosdószereket és más kozmetikai árut vásároltak, mint azelőtt.

A cipőkereskedelem

— **KOZMETIKA!** Ismét megnyílt Winkler Teréz kozmetikai szalonja Atlasz Ibi vezetése alatt. — Kezelés a legmodernebb módszer szerint, vitamisos, gyümölcs és gyógyfü pakolásokkal. Str. Eminescu 15. (x)

már-már azt hitte, hogy az esős időjárás miatt egész nyári árukészlete odavész.

Most azután megint értékesé vált a fehér vászoncipő, megindult az üzlet és a cipőkereskedők biznak abban, hogy készleteik nagy részét még el tudják adni.

A nyaralási szezon előtt élénk vásár szokott kialakulni
a bőröndösáru

boltokban. A nyaralási szezon ebben az évben sokáig váratott magára és emiatt a bőröndösöket is nagy károk érték. Most azonban már ebben a szakmában is érezhetővé vált, hogy a a közönség mindenáron igyekszik elszabadulni néhány hétre a városból és megindult a nyaralási szezon. Talán egyetlen szakmában sem érezhető annyira a külföldi konkurrencia, mint ebben, mert a bőröndök és dizsmű-áruk behozatalát rendkívül magas vámokkal sújtja az állam és ezekben a cikkekben még mindig a külföldi árak fölött maradtunk. A bőröndösök azonban remélik, hogy megszűnik ez a differencia, amely a belföldi és külföldi árak között volt és fölvehetik a versenyt az idegen áruval.

Az üzletmenet élénkülése általában leginkább a textilszakmában érezhető. Mialatt az ipar és kereskedelem tulnyomó része súlyos gondokkal küzd, azalatt

a textilipar és a textilkereskedelem terén az üzleti forgalom szinte hétről-hétre élénkül.

A textilipar termelése minőségben is annyira fejlődik, hogy az utóbbi hónapokban állandóan jelentősebbé válik a balkáni piacokra való exportja. De fejlődik a textilipar belföldi elhelyezésének lehetősége is, mert éppen a könnyű nyári anyagokban állandóan versenyképesebb árut hoznak a piacra, úgy hogy a nyári idénypiac megélénkülését a textilipar is élvezi azáltal, hogy a nyári idényre gyártott és raktáron maradt áruit a piacra dobhatja.

— **Amióta kipattant a milliós manipuláció,** — napirenden vannak a vállalat irodáiban és raktáraiban a házi és egyéb vizsgálatok. A nagymultu és tekintélyes cég mindent elkövet presztizse érdekében, nem sajnál semmi áldozatot, hogy lemossa magáról azt a szépségfoltot. Mert különösen az kellemetlen a cégnek, hogy az elmanipulált milliókat éveken keresztül, mint vámköltséget hozzákalkulálta az árakhoz. Amióta pedig leleplezték a főtisztviselő manipulációját, amióta kipattant a titok, — azóta nap-nap után jelentkeznek olyan vevők, akik bizony éveken keresztül több ezer leit vesztettek differenciában és akik mindig is drágálták a vásárolt portékát, — és követelik, hogy fizesse vissza nekik a cég az árkülönbözetet. Állítólag a cég erre is hajlandó és már több irányban folynak ilyenirányu tárgyalások.

BÉLYEGZŐKET
olcsón, jól és azonnal készít **Stampa** bélyegzőgyár, Arad,
Str. Eminescu No. 12.

Megrendítő jelenet egy súlyos operációnál

Egy szavahihető szem — és fültanu adatai alapján közöljük a következőket:

Néhány nappal ezelőtt súlyosan beteg fiatal leány került be a kórházba. Az intézet főorvosa azonnal megvizsgálta a fiatal lányt és megállapította, hogy sürgős és komplikált műtéti beavatkozásra van szükség. Pillanatnyi habozás nélkül bemosakodott és nekikezdett a nehéz operációnak.

A műtét sikerült.

A fiatal lány életben maradt. Az orvos bravuros munkája megmentette.

KAR, HOGY — ZSIDÓ ...!

Az operáció után a főorvos bement a kórterembe és várta, hogy a fiatal páciense felébredjen a narkózisból.

Ott állt a főorvos páciense háta mögött, az ágy fejénél és várta aggódva, figyelemmel, türelmesen és szeretettel a fiatal lány ébredését.

Talán negyedórai várakozás után a beteg végre felnyitotta a szemét. Nem látta a háta mögött álló főorvost s halványan mosolyogva mondta az aggódó arccal föléje hajló ápolónőnek:

— **Semmi baj ... Egész jól érzem magamat ...**

Majd így folytatta:

— **Aranyos ember a Főorvos ur ... Milyen kár, hogy — zsidó ...**

Az ápolónő zavartan köhécselt.

Akkor a főorvos csendesen előresépett, arca mosolygós volt, csak a szemében bujkált egy kis szomorúság, aztán szeliden megcirógatta a fiatal lány kezét éshalkan, barátságosan megszólalt:

— **Nem baj, galambom, azért én meggyógyítalak.**

És még mindig mosolyogva, lassu léptekkel kiment a teremből ...

Ez történt.

A főorvos sem haragudott fiatal páciensére, mi sem haragszunk. De

lehetetlen nem gondolni arra, hogy a lélekmérgezésnek

milyen szomorú iskoláján mehetett át az a fiatal leány, aki hosszú és nehéz kábultságából magáhoztérve, egy súlyos operáció után, az életét és testi épségét megmentő orvosnak ezt mondotta:

„... milyen kár, hogy zsidó ...!”

Az első öntudatos mondatba, amit a tulvilág határáról visszaérkezve, cserepes és vértelen ajkai közt elsuttogott, belekeverte a „zsidót”! ...

Még nem volt teljesen öntudatánál, még ködös képek kavaroztak benne, még ott volt a száján az utolsó nagy kaland, az elfelejthetetlen élmény ize, szemében talán még ott vibráltak a legmélyebb álmok víziói és már azt mondta halkan, töredezetten, sipoló lélekzettel, ziháló tüdővel:

„... milyen kár, hogy zsidó...!”

Mennyit bódíthatták, mennyit szédíthették, a minden nárkotikumnál sulyosabb és mérgezőbb jelszavak, frázisok jelszavával ezt a szerencsétlen fiatal leányt!

Mennyit fertőzhatték serdülő és fogékony lelkét a gyűlölet romboló bacillusával!

Mennyit gyurhatták, idomíthatták, mérgezhették, csonkíthatták ezt a fiatal lelket, amíg ilyen mélyen, ilyen, szinte kőrhatatlanul beléjegecesedett az elvakultság, a gyűlölet, az embertelen rosszindulat a zsidók iránt.

Szegény kislány, csak sajnálni tudjuk.

A testi nyomorékságból az orvos bravurja révén most már biztosan felépül, de hisszük, hogy: ez idő alatt talán ki-gyógyul lelki nyomorékságából is...

— **Mi lenne az országban, ha más főtisztviselők is követnék Dobriceanu ezredes-prefektus példáját é felszólítanák az embereket, akinek valamilyen panasa van, menjen csak hozzájuk s öntse ki a szívét. Mert ugyebár, — kinek nincsen panasa? Hol az a burokban született, akit soha sérelem nem ért? De nem, nem ezt a boldog halandót keressük, hiszen ilyen ugy is csak meseországban található, ott is a kacsalábon forgó kastély legfelső emeletén. Maradjunk csak a próza szürke földjén. Hol az a honpolgár, akinek eddig az adminisztráció gépezete legalább egyszer egy esztendőben el ne kapta volna a kezét, vagy az arcába ne vágta volna valamelyik szíjját?** Akit igaztalanul eljogosítvány nélkül meg nem bántottak. Akinek ügyét hónapokon vagy esztendőkön keresztül el nem intézték. Akit végig nem hurcoltak a bürokrácia összes folyosóin, emeletein, irattárain, iktatóin, referensein s azután összetörve, kimerülten, elkeseredetten ott ne felejtették volna a fellebbezési fórum egyik-másik kietlen ugarán. Akivel nem játszottak ugy, mint az egerrel s azután, hamm, bekapták, amint ahogy a cica bekapja az egeret. Akit nem biztattak s akinek nem susogták a fülébe, legyen csak önérzetes polgár, egyenesítse ki gerincét, emelje csak fel bátran pillantását. És akinek azután nem hempergették meg önérzetét az ucca porában, nem törték össze a gerincét és nem piritották el az arcát. Aki legalább egy tüszurást ne kapott huszonnégy órán keresztül. Aki az év 365 napja közül legalább tiz olyant tud összeszámolni, amelyikről csendes boldogsággal megállapíthatja, na, ma nem nyultak hozzám, ma nem fricskáztak fel, még adóintést sem kaptam. — Van-e ilyen ember valahol? Él-e és lélegzik-e? Fel lehet-e szólítani — román, magyar, német, zsidó, — emelje fel az ujját és jelentkezzék... Mondjuk, hogy van, él és jelentkezik. De akkor is ott vannak a többi milliók, a közönségesek, a halandók, akik felkerekednének a főhivatalnok urak hívására és megmutatnák sebhelyeiket. Mi lenne, mi lenne akkor ebben az országban?...

Az éjszaka tündérmeséje

AZ ORSZAG-VILAG LELEPLEZÉSE A SZIRET, MELY NÉHA-NÉHA MÉGIS CSAK FELBUKKAN VALAHOL...

(Oradea.) Ez a történet valóban meseszerű. Könnyes sanzónt lehetne írni róla, halványkék gyönygyökből füzni hozzá a szavak láncát.

Nagyvárosi mese, éjféli virág, holdfényes álom, egy selyemruha, vagy egy szmoking tükrében.

A kis táncosnő a csillogó parketten táncolt, tizenyolc esztendejének özike könnyedségével, ifju bájával, görög ligetekből csent graciozításával.

Mindig vidám volt, mindig kacagó.

Bankigazgatók, gyárosok és egyéb gazdag legények ültek a csillogó parkett körül, lila sugarakban, fehér asztaloknál. Mind szerették a tizenyolc esztendős kis táncosnőt.

Táncoltak vele és asztalukhoz ültették.

És ő ringott a karjukon és ivott a pezsgőjükből.

Csak a mamájára volt büszke a kis táncosnő, mert a mamája még mindig szép asszony tudott maradni. A mama is szerette s a mamát is szerették. Bár a mama sokkal józannabbul gondolkozott, mint a lánya.

A papájára nem volt büszke a kis táncosnő. Nem is volt papája.

Egy este a kis táncosnő nem is jelent meg a csillogó parketten. Urak, urfiak hiába várták, nem jött.

Nem jött másnap és nem jött harmadnap.

Urak, ifjak, válogatott cigánylegények elfeledkeztek róla.

Csak a többi táncosnők emlegették.

Egy ujságírónak is beszéltek a kis táncosnőről.

Elmondották, hogy beteg, tüdőcsucshurutja van.

A virágok is szoktak betegek lenni.

Az ujságíró megkérdezte, hogy melyik szanatóriumba vitték a kis táncosnőt?

A többi táncosnők szomoruan nevettek.

Szanatórium?

A virágok is szoktak betegek lenni, de pénzük nincsen a virágoknak.

A kis táncosnő is csak otthon feküdt, szegényes lakáson, ott köhécselt szegényké.

Legelegánsabb öltönyök jutányos áron

Székely László

uriszabónál, Str. Eminescu 28.

Az ujságíró sohasem táncolt a kis táncosnővel, sohasem itatta a pezsgőjéből, csókot sem kért tőle.

Mégis elment gyorsan, pénzt szerzett s a kis táncosnőt elutaztatta egy vidéki szanatóriumba.

Most már szanatóriumban fekszik a kis táncosnő, csupa fehérben, mosolyogva, várja a gyógyulást.

A bankigazgatók, gyárosok és egyéb princek már nem is emlékeznek a kis táncosnőre.

Igaz, ami igaz. Az ujságíró sem látogatta meg a szanatóriumban. Nincsen ideje neki.

Peceparti mese...

— Most, hogy Bucurestiben hamisított festményeket lepleztek le a Grigorescu-emlékkiállításán, — ismét rámutatunk arra, amin évek hosszú sora óta nyargalunk: szemfüles ügynökök izléstelen mázalmányokkal házalják végig Ardealt, sőt az egész országot és igyekeznek becsapni azt a néhány jóhíszemű embert, akinek még telik arra, hogy a lakása falait festményekkel diszitse. Hiszen, ha ismeretlen „nagyóságok“ műveiről lenne szó, esetleg napirendre lehetne térni a dolog felett. De az ál-műkereskedők és ügynökeik, mint jónevű román és magyar művészek alkotásait kínálják selejtéses vásznaikat, sőt igen gyakran — kellő szakértelem hiján — még az ugynevezett tisztességes műkereskedelemben is forgalomba kerülnek ezek a nyilvánvaló hamisítások. Néhány évvel ezelőtt vagonszámra hozták Romániába a Magyarországon gyárilag készült szemeteket, amelyeket a jóhíszemű emberekre, mint márkás festményeket sóztak rá. Itt sürgősen tenni kell valamit! Nemcsak a művészet érdekében, nemcsak a jónevű hazai művészek reputációja érdekében, hanem az országban élő és küzködő művészek egzisztenciája érdekében is. Elsősorban a mi művészeink védelme legyen a domináló kérdés ebben az ügyben, amivel korántsem akarjuk azt mondani, hogy az illetékesek áthághatatlan vámso-rompóval tartásák távol a külföld igazi művészi termékeit. Ezt a művészeti kérdést igen egyszerűen meg lehetne oldani, ha a külföldi festmények behozatalát a kultuszminisztérium nemcsak szakemberek révén ellenőriztetné, hanem azt is megkövetelné, hogy például a budapesti Szépművészeti Múzeum igazgatósága minden hozzánk kerülő festmény eredetiségét igazolja. Azt hisszük, hogy a magyarországi illetékes tényezők is szívesen fogadnák ezt a megoldást, amellyel a magyar festőművészet jóhírnevét megvédelmezné a gombamódra szaporodó hamisítványoktól. Ez nem politikum, ez művészet, amely ugy a román, mint a magyar művészi köröknek közös ügye, amelynél találkozni kell és meg is kell egyezni! A közönség pedig vigyázzon és ne dőljön be a házaló ügynököknek!

Majomláz Budapesten

**A LEGUJABB ÁLLATDIVAT: A PÁVIÁN ÉS A KIGYÓ. —
LEVITÉZLETT AZ ANGÓRAMACSKA ÉS A PAPAGÁLY.**

Nyári divattudósítást akarok írni, de nem a ruhák, hanem az állatok körül. Kezdetben volt a kutyadivat, a tacsókó, a pincsikutyák és a szép, erős farkaskutyák ideje és kezdetben voltak a naiv, ártatlan kanárik, amelyek úgy hozzátartoztak a polgári lakáshoz, mint a Beethoven-kép a zongora fölött. Utána következett a drótszőrű terrierek korszaka. Nem is tudom, miért szeretik a drótszőrű terriereket. Nem kutyához méltó a formájuk, megfigyeltem, hogy a tisztességes kutyafarmáju kutyák — például a pulik — le is nézik a drótszőrű, szögletesfejű divatbábukat, nem igen állanak szóba velük az uccán. Egy kutya többek közt arra való, hogy simogassák. A modern foxit, vagy terriert nem lehet simogatni, olyan drótszőrű. Ő csak arra való, hogy a korzón üljön, bután és divatosan . . .

És most már a kerámiaszerű kutya sem a legdivatosabb pesti állat! Egy igen jómódu fiatal hölgygel beszélgettem.

— Unom Diddyt — mondta.

Nem válaszoltam, azt hittem, nem illik, mert Diddy talán a férje (polgári néven esetleg Ödön) vagy flörtje. De később kiderült, hogy Diddy a kutyája, kis fekete antipatikus skót terrier.

— Uj kutyát vegyél! — tanácsoltam.

— Nem lehet, unom Diddyt és az összes kutyákat. Nem kell már kutya, valami más állat kellene . . . majmot akarok venni, kis divatos páviánt, de sajnos, kevés a majom Pesten.

— Nono!

— Bizony kevés. Jelenleg össze-vissza tiz pesti családnak van majma és nagyon felszökött az ára, mert minden állatbarát majmot akar! De már rendeltem egyet, a jövő héten érkezik az uj szállítmány. Tihamér lesz a majom neve!

Ekkor határoztam el, hogy utánaírok a majomdivatnak. Elmentem a pesti állattőzsdére. Az állattőzsde, mint minden tőzsde, rendkívül zajos hely, csakhogy nem emberek, hanem állatok hangzatarától. A hatás egyforma, de az állatok ketreben vannak és veszélytelenek.

Az állattőzsde a belvárosban van és semmi egyéb egy

Megnyilt a SIMAY-fürdő

Nyitva nők és férfiaknak együtt mindennap reggeltől estig. — Szezonbérlet. — Uszástanítás.

nagyon régi, állat emlékezet óta ismert importcégnél. Itt futnak össze a pesti állatrendelések és ide fordult a pesti szépasszony is, amikor hűtlen szive száműzte a terriert és Tihamérra vágyott, a majomra, amelynek ott kellett hagynia a civilizált őserdőt Európa kedvéért. „Közönséges“ kutyákat vagy macskákat persze nem tartanak itt a tőzsdén, ezeket bárki beszerezheti. Ez itt az exotikus állatok központja, a levegő is meleg és paradus, mint valami déltengeri szigeten.

— A Muki miatt kell a meleg — mondja az állatimport szakembere, aki rendben tartja a rengeteg ketrecet és pontosan meg tudja mondani, hány kukacot fogyaszt naponta egy karcsu diszhal.

— Kicsoda a Muki?

— A Muki az üdvöskénk, fiatal, kedves pávián, ott ül a kirakatban! Nem eladó kérem. A Muki az üzlet legjobb élő reklámja.

Kiderül, hogy tulajdonképen Muki teremtette meg a pesti majomdivatot. Pusztá megjelenésével meghódította az ucca közönségét és amióta megtanult a kirakatban labdázni, mindenki majmot akar. Mukinak törzsközönsége van. Akatáskás, komoly családatyák állanak meg a kirakat előtt és bájosan mosolyognak a majomra. Muki csak ritkán viszonozza a mosolyt, mert nagyon exkluzív majom:

Miért hozták Pestre, ha nem adják el?

Eredetileg egy színésznő hozatta Jávából. 130 pengőt fizetett érte, és jó élete volt Mukinak. De még a művésznőn is tultett temperamentumban, összetörte a tükröt, bevert egy ablakot és végül összetépett egy fontos papirost. A papiros véletlenül a színésznő első filmszerződése volt, rossz ómen, ha egy majom összetépi! Ezekután természetes, hogy visszahozták Mukit. Most itt tartom.

Muki határozottan európai lett. Bamba és fegyelmezett. A kereskedő a vállamra teszi, Muki úgy mellékesen pofonút, de utána kezét nyújt, összebarátkozunk.

Csenget a telefon; újabb majomrendelés! Ezuttal egy méltóságos asszony kér majmot, megígérik, hogy nemsokára lesz.

— Központi fűtés van? — érdeklődik a kereskedő és hallom a méltóságos asszony csodálkozó válaszát: Hát természetesen...

— Igazán csak tiz pesti családnak van majma? — kérdezem.

— Igen.

— És jól élnek Pesten?

— Köszönöm jól. A legelőkelőbbben egy híres tisztviselő majma él, együtt étkezik a családdal, külön kis szalvétája, kanala és tányéra van. Rendkívül jólnevelt állat, már nem is szürcsöli a levest.

A majom után a kigyó a legexotikusabb állat, már mint

magánlakásban élő állat. Egy idősebb, magános hölgy gyűjti a kigyókat. Ártalmatlan siklók, de mégis csak kigyók és kisé szokatlan lakótársak. A hölgy neve titok, mert resteli a furcsa szenvedélyét.

Nagy csodálkozásomra papagályt is látok az egyik sarokban, pedig azt hittem, száműzték őket a papagálykór miatt. Kiderül azonban, hogy ez a papagály kosztban- kvártélyban van itt, rendes havi fizetést kap érte a kereskedő. A papagály egy hisztériás nő áldozata. Ezt szó szerint tessék venni. Urnöje nemrég merényletet követett el egy magasállású köztisztviselő ellen, letartóztatták. Többé nem gondoskodhatott zöld papagályáról, de jószívü emberek kosztba adták. A zöld papagály állítólag folyékonyan beszél, de amióta urnője eltűnt, egyetlen szó sem hagyja el a csőrét. Móric a neve, már csak azért is szomorú.

A papagálydivatnak teljesen befellegzett, mindenki fél a titokzatos betegségtől. Csupán a kerekedő örült a papagálykórnak, mert akkoriban pánikszerűen eladták neki a legdrágább 70 pengőt érő maradákat 20 pengőért is.

— Mi van a kanárikkal?

— Kanári mindig lesz, de csak kegyelethől. Kissé szegyenlik már a régimódi kanárikat, gyakran már nappal is letakarják a ketreceket. De rendkívül divatosak a különböző drága diszhalak, talán azért, mert soványak és laposak. A nők vágyakozva nézik őket.

Csöppnyi diszhal ára: 10 P. Az aranyhalak kihalóban vannak, eltűntek, akár a simaszörű, szolid foxik, már akváriumba se kellenek. Angóramacsákban is bessz uralkodik, kényesek és nem vezethetők végig pórázon a korzón. Ma pedig csak az kell, amit kirakatba lehet tenni.

Otthagytam az exotikus szépségek birodalmát, kimentem az uccára és másfél pengőért vásároltam egy kutvát, melegszívü, kosárban fekvő, homályos származású kis korcsot. Barna a szeme és kutvához hasonlít.

N—G

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!
GOLDSTEIN LAJOS
divatáruháza, Arad, Str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban; bársonyok, selymek és mo-
sóanyagokban. A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye.

SCHAKESPEARE: A szerelemben az a borzasztó, hogy a jóakarát benne határtalan, de a keresztülvitel korlátozva van; hogy a vágyaknak nincsenek korlátjai, de a tettek a lehetőségekhez kötvék.

GRILLPARZER: Az igazság nem mindig a nyereség.

Mit iszik kánikulában a város?

(Timisoara.) Minden nyáron boldog meglepetésben van része a városok közönségének. Évekkel ezelőtt a nyalókával és a különböző jégcsokoládékkal tették boldoggá az embereket, az idén pedig vadonatúj italok kerülnek forgalomba. Tudni kell ugyanis, hogy

olyan melegben, mint amilyen már egy hete felettünk elterpeszkedik, különös vágyódással fordulnak az emberek a jó hűsítő italok felé

és a vendéglőkben, kirándulóhelyeken minden elképzelhető itallal állnak résen, hogy a szomjuzó embersereget kielégítsék.

A régi jó időben nem győzték a sörös hordókat csapolni, a csapólegények homlokáról patak módjára ömlött a verejték, miközben gurították egymásután az újabb és újabb söröshordókat, verték be a csapot, engedték poharakba, korsókba az aranyárga italt. Szó se róla, most is nagyon tekintélyes mennyiségbe fogy a sör s ez rá is fér nemcsak a gyárosokra, hanem a vendéglősökre és kocsmárosokra is, akiknek

óriási kárt okozott a folytonos esőzés, amely a tavasz legértékesebb hónapjait, április-májust, tette számukra kihasználhatatlanná.

Most azonban mégis csak tudnak adni sörkészleteiken. Az emberek kiadósan és szívesen isznak, bár rájöttek arra, hogy az alkoholos italoknál sokkal inkább hűsitenek a szeszt nem tartalmazó italok.

Az alkoholmentes italok közül vadonatúj kreációk kerültek forgalomba, ezek azok a meglepetések, amelyeket az idei nyár szolgáltatott, amikor már rég elfelejtett és divatból kiment emlék a nyalóka.

Nyilván hasznosabbak és kedvesebbek is a mostani meglepetések, a különböző szörpök, amelyek üdítőek és hűsítőek s nemcsak asszonyok számára élvezet-jelentőek, hanem férfiaknak is örömet okoznak. Kreációknak kell nevezni az ujonnan népszerűvé vált italokat, mert amig ezeket forgalomba hozták, a kikörgyárosok,

vegyészek hónapokon keresztül próbálkoztak, kísérleteztek és törték magukat, hogy zamatos, jóízű és valóban üdítő és hűsítő hatású gyártmánnyal hódítsák meg a közönséget.

Az alkoholmentes nyári italok sorában természetesen nem szabad megfeledkezni a tejről sem, amelynek szintén nagy kelendőse van a környéki kirándulóhelyeken. Természetesen azért az alkoholos italoknak is van elég fogyasztóközönsége.

Peszgőfogyasztás nincsen. Boldog az, aki egy palack

jó bort vagy egy pohár sört hozathat az asztalára. Ez sem fogy annyi, mint a békeidőben, mert ma már az ásványviz is luxus és öröm, ha a szódavizet vagy ásványvizet gyümölcs-szőrppel izesíthetik.

Hivatalos fényképek

BESZÉDES PORTRÉK UTLEVELEKEN, SZÉMÉLYAZONOSÁGI IGAZOLVÁNYOKON ÉS VASUTI BÉRLET-CARNETTEKEN.

Azt hiszem, tudni méltóztatik, hogy mit értek ezalatt?

Azokat a fényképeket, amelyeket az emberiség bizonyos hivatalos köziratokra, bizonyos hatással birandó igazolványokra, utlevelekbe, bérletekbe, arcképes azonossági micsodákba ragaszt, azon céiből, hogy az arckép igazolja őt, hogy tényleg ő az, akinek mondja magát.

A reülletes szemlélő ennek a kimondott célnak tudatában azt hihetné egyebár, hogy ennek érdekében és következtében az ez alkalomra használt fényképek olyan megdöbentő azonosságot árulnak el az illető arcképes holmi tulajdonosával, hogy bárkinek csak rá kell néznie az arcképre és azonnal felismeri rajta, hogy: **igen, úgy van, ez az.**

Ha a felületés szemlélő ezt hiszi, akkor Caj felületés szemlélő téved.

Mert nem mondom, hogy az ilyen képeken a tulajdonost nem lehet felismerni, de hozzá kell tennem, hogy kissé nehezen. Az ilyen igazolvány-képeknek ugyanis többféle faja van.

Van először is az a fajta, amely a tulajdonost kies erdőség közepette ábrázolja. A kép négyötöd részén azonnal felismerhető az erdőség, kétségtelenül és határozottan. míg a kép egyötöd részén, az árnyékban, szerénven huzódik meg az igazolvány tulajdonosa, de az már kissé **nehezebben ismerhető fel.**

Részint, mert éppen ráesik az arcára az egyik fa árnyéka, részint pedig azért, mert életnagyságban van ott ábrázolva, meglehetősen kis terjedelmű fejjel, vadászkalapban. Ez a kép egyébként eredetileg arról volt nevezetes, hogy amidőn az igazolványtulajdonos hazahozta a vadászatról, igazolványné örömmel kiáltott fel: **nahát, hogy a Sipszi kutyá milyen remekül el van találva!**

Másik faja az igazolványképeknek a **katonakorbeli.** Mindössze husz évvel ezelőtt készült, főhadnagyi csillagokkal, kitüntetésekkel és bajusszal. A kitüntetések ma is megvannak a vitrinben, a katonabluz a naftalinban, az egyetlen, ami ma már, sajnos, nincs meg, az a hetyke, pörge fekete bajusz, amely őszülni kezdett, tehát az ember leborotváltatta, ha az ismerősök ránéztek arra a képre, mindenki cso-

dálkozva kiáltott fel: **Nahát, ez te vagy?**

Mire a fényképtulajdonos nem hagyta magát tovább bosszantani és, — hogy eltávolítsa a házból a képet, **beragasztotta az utlevelébe.**

Meglehetősen kedvelt faja a hivatalos fényképeknek az **érettségi kép** is, amelyből annakidején, az érettségiző **momentán nagyvonalúságának** révén tizenkét darab készült, óriási, szép, magas gallérban, álmosozó tekintettel. Lipován. Most is van belőle néhány darab, ami lassan **elhasználódik**, de immár alacsony gallérral, villámló tekintettel a **vasuti bérletben.**

Hölgyek utlevelében rendkívül gyakran fordul elő a fényképeknek az a faja, amely az illetőt vagy bakfiskorában ábrázolja, a pocffal és rózsakoszorúval, vagy éppen ellenkezőleg: a fejetetején felmeredő huncut kis konttyal, azon egy félre csapott madárfészek-kalappal és két kalaptüvel.

Aki azonban azt gondolja, hogy az azonossági okiratokba csak az efajta, épp kéznél levő arcképek kerülnek, az nagyon téved. Vannak — hála az ének — még olyan lelkiismeretes, gondos és céltudatos emberek, akik ha igazolványfénykép kell nekik, direkt elmennek olyan fényképészekhez, akiknél ki van írva, hogy „utlevél- és bérletképek huszonnégy óra alatt készülnek“ és ott megrendelik a fényképüket, egyenesen az illető igazolvány céljaira.

És akkor a fényképész lefényképezi őket többféle eredménnyel.

Van, aki egyszerűen olyannak ábrázolja a lefényképezettet, mintha csak a szeme akarna kiesni a fejéből, de azonnal.

Van, aki egy lélekbuvár-ösztöntől indítva a lefényképezettet sötét indulatu disznókereskedőnek véli és ugyanugy ábrázolja.

Vannak továbbá — és ez a leggyakoribb eset — olyan jótehetségű igazolványfényképészek, akik a hölgyeket már előre ráncos anyókák képébe öltöztetik, a férfiak életéből pedig azt az eljövendő pillanatot örökítik meg, amidőn az illető már csak arra vár, hogy ráadják a fegyházi darócot, éppen ez az utolsó képe civilben.

Mindezeknek tudatában csak a legnagyobb csodálattal és elismeréssel adózhatom azoknak az ellenőrző közegeknek, akik az ilyesmire csak egy futólagos pillantást vetnek és máris azt mondják: **köszönöm** és mennek tovább. Egy pillanat alatt felismerték a hasonlóságot az igazolvány és annak tulajdonosa között.

Nem is tudom ennél fogva, miért mondják azt, mint a felismerési lehetetlenség iskolapéldáját, hogy aszondja: **a saját édesanyja se ismerte volna meg.** Én inkább azt mondanám ilyenkor: **annyira megváltozott, hogy még a saját ellenőre se ismert rá.**

Kórtársak

KÁNIKULÁS RIPIORT ARRÓL, HOGY KI MIBŐL, KI HOGYAN, KI MIÉRT ÉS KI KIVEL? — AZ ORSZAG-VILÁG FŐMUNKATÁRSÁNAK NYARI MERÉNYLETE A KÖZÖNSÉG ELLEN.

A LEÉPITETT ALKALMAZOTT:

Én vagyok ma a legaktuálisabb ember. Rólam irnak a lapok lendületes vezércikkeket, én szerepelek leggyakrabban a rendőri hírek között is, amelyekben az öngyilkosságokról számol be a sajtó. Nem vagyok büszke a szerepkörömrre és nagyon szeretném, ha kevesebbet foglalkoznának velem és szürke, fixfizetéses polgára lehetnék a társadalomnak, akiről senki sem beszél, de aki cipőt, tudna venni a gyermekének. Kellemetlen dolog ebben a destruktív világban az építő — leépítő — munka hősi áldozatának lenni.

A JÓSNŐ:

A legnehezebb foglalkozás az enyém. Jövőt kell jóslanom, holott tudni kell, hogy senkinek és semminek sincs jövője. Ezért inkább a múlt felidézésével foglalkozom. Mert multja — ugyebár — mindenkinek van. Sok embernek nagyon is zavaros. A mi szakmánkban — sajnos — már nem belekből jóslnak, csak tenyérből, mégpedig legtöbbször üres tenyérből. Mennyivel rokonszenvesebb volna, ha a tenyérvonalaikat ropogós ezresbankó fedné el. Így biztosítva volna legalább — az én jövőm.

A CSAVARGÓ:

Rongyos a ruhám, a cipőmből szemtelenül kibámul a lábam. Nagyon le vagyok hanyagolva és — szégyelem bevallani — majdnem úgy nézek már ki, mint egy leépített tisztviselő, vagy egy hadirokkant. De amíg nekem a rongyos ruha és a lyukas cipő békebeli és nemzetközi uniformis, addig a lecsuszott embereknél a züllés jele. Rongyaimra ugyan nem vagyok büszke, de az igenis önérzettel tölti el lelkemet, hogy kollegáim között olyan ember is akadt, mint **Knut Hamsun**. Arról még nem kaptam értesítést, hogy vajjon **Knut Hamsun** is büszke-e énrám. Alig hinném.

A PINCÉR:

Igenis kéremalássan. Ezt kell mondanom mindenre, amit a Vendégnek méltóztatik rendelni. Akkor is ezt mondom, ha vétletlenül nyakonöntöm a Vendéget paradicsom szószsal és a Vendég erre azt ordítja: „Maga ökör“. Akkor is azt válaszolom, hogy igenis kéremalássan, pedig azt szeretném mondani: „Ökör az öregapád“. A pincérnek azonban szolgálatban nem lehet külön véleménye, csak a szakszervezetben. Az üzletben a fehér rabszolga vagyok, aki mindig a más mulatságaihoz szervirozza a hangulatot adó italt és a

gyomorégést előidézõ ételt. A fõpincér az más, õ legalább megbosszulhatja magát a vendégen — a fizetésnél.

AZ ADÓFIZETÕ:

Ahogy én kinézek. Minden reggel azt lesem az ujságokban, hogy miféle új adónemet eszeltek ma ki odafõnn a magasságos pénzügyminisztériumban. Nem azért, mintha a már meglevõ adónemeket keveselném, — óh Isten ments — de azt hiszem, hogy a „kigondoló bizottság“ elnökét bizonyára elcsapnák az állásából, ha valamelyik napra nem tudna valami elfogadható ürügyet kiagyalni az adófizetõ polgár megnyuzására. Már egész dagadt a fejem a gondtól és hiába dolgozom, mint egy marha, jön az adóvégrehajtó és elviszi azt a kis pénzt, amit nagynehezen szereztem. Ha pedig már nincs mibõl fizetnem, megjelenik az én ajtóm elõtt az állami jazzband és akkor dobszóra táncolhatom a csürdõngölõt. Én vagyok az államfenntartó elem. Nem látszik meg rajtam?

AZ ANYAKÖNYVVEZETÕ:

Szerintem kétféle ember van: okos ember és nõs ember. Az okos emberek nem jönnek el hozzám és még az uccán is messzirõl elkerülnek. A másik fajtája az emberiségnek viszont nem mer egyedül a szíнем elé kerülni, két tanut hoz magával és egy menyasszonyt. Illetve a menyasszony hozza õt magával. Néha a fülénél fogva. De meg is érdemli a sorát. Életemben csak egyszer voltam zavarban: amikor meg nõsültem. Ugy éreztem magam, mint a hóhér, akit akasztani visznek. Azóta meggyõzõdtem róla, hogy bár inkább akasztani vittek volna.

A HITELEZÕ:

Olyan vagyok, mint a szüzeleány. Hizelegnek nekem, körüludvarolnak. Én vagyok a világon a legkedvesebb, legderekabb, legbecsületesebb ember, mielőtt a kölcsönüzlet létrejönne. Ha azután engedek a csábitásnak és a saját pénzvágynak, abban a pillanatban aljas, utolsó uzsorás lesz belõlem, akit az adós gondosan elkerül és különösen elseje körül nem látható. Elismerem, hogy kellemetlen jelenség lehetek annak, aki tartozik nekem, de ugye ebben õ is legalább annyira hibás, mint én. Más ember a pénzéért szerettet, népszerűséget, szerelmet tud vásárolni, én csak megvétést és utálatot kapok azért, amiért pénzt adtam a megszoruló embereknek. Igazságos ez?

AZ UCCASEPRÕ:

Valami hülye közmondás szól így: „Mindenkinek a saját háza elõtt seperjen“. Mondhatom, jól néznék ki, ha ez valóban így volna, mert akkor én egyáltalán nem vehetnék seprõt a kezembe. Pedig így is kutya rossz dolgom van, dacára annak a sok piszoknak, amely közéletünk minden terét elborítja. Még havat sem kaparhatok, mert az utóbbi években a havazás is kiment a divatból. A technika fejlõdése pedig végleg fõnkretett bennünket. A sok bolond autó szinte tel-

jesen kiszorította már a sok derék konflislovat, amelyek leg-
alább munkát adtak nekünk. A sok autó után még takarita-
nunk sem kell. Én nem tudom, mit esznek ezek az autók?! . . .

A GESZTENYÉS NÉNI:

Téli szórakozás vagyok, mint a korcsolyapálya, vagy a
szücs. Késő ősszel jelenek meg az uccasarkon (ne tessék fél-
retéreni, tisztes korom is kizarja azt a szemtelenséget, ami-
re gondolni méltóztatik) és kellemes alt hangon kiáltozom:
„Friss maronit tessék! . . .” Érkezésemet minden ősszel jel-
zik a lapok. Kezdő és lírai érzésű hirlapírók tollából meg-
jelenik az obligát smonca a gesztenyés néniről. Némelyik
nagyon hülye, de reklámnak nagyon jó, mert nem kell érte
fizetni. Ilyenkor nyáron friss kakast árulok. Most is ingyen
szerkesztenek ki az „Ország-Világ”-ban. Ezért jár önnek
egy stancival a friss kakasból, kedves szerkesztő ur. Csak
szólítson meg bátran az uccasarkon.

AZ ARTISTANŐ:

Ne tessék engem összetéveszteni azzal a sok kifestett
dámával, akik mostanában ellepik a lokálokat. Nem mind
artistanő, aki ki van festve. Mi komoly művésznők vagyunk,
artistanő, aki ki van festve. Mi komoly művésznők vagyunk,
szervezetünk van, amely megkívánja a pezsgőt és a finom
szendvicseket. Ezt az igényünket rendszerint a „pali” elé-
gíti ki és minden ellenkező követeléssel szemben, mint ille-
tékes hely kijelenthetem, hogy igenis nem haltak ki a palik.
Mert különben valamennyien elmehetnénk nagyszágos asz-
szonynak és a lokálok becsukhatnák a boltot.

A SZAKÁCSNŐ:

Még nem láttam rajzoló, aki divatosan sovány, karcsu
nőnek ábrázolt volna bennünket. Mintha összebeszéltek vol-
na, valamennyien termetes, tenyeres, talpas néembernek raj-
zolnak bennünket és ezzel valósággal elkényeztették már a
nagyságukat, akik nem is vesznek fel szívesen sovány sza-
kácsnőt, mert azt gondolják, hogy vagy annyira utálja a sa-
ját főztjét, hogy meg sem eszi, vagy pedig gyomorbeteg ka-
pott a kofyvasztmányaitól és ezért olyan sovány. Ilyenkép-
pen mi nem versenyezhetünk karcsúság dolgában a nagysá-
gokkal és lassan kimentünk a divatból, amely most deszka-
mellü, sovány nőkre bizik.

A CSAPOS:

Láthatatlan, de fontos tagja vagyok a vendéglői sze-
mélyzetnek. Az én birodalmam a söntés, ahol technikai mun-
kával vagyok elfoglalva. Ott állok a csapnál és eresztgetem
a habzó sört a poharakba, a gyönyöző bort az üvegekbe.
Elég unalmas foglalkozás, de mivel a nyomtató lónak sem
kötik be a száját, hála Istennek, nincs okom a panaszkodás-
ra, mert gyakran a csap alá tarthatom a számat én is. Csön-
desen iszogatom, ami a csapból folyik és csak akkor lépek
a nyilvános szereplés színterére, amikor valami garázda,

részig vendéget ki kell dobni, vagy a főpincérnek van valami elszámolási differenciája az egyik söcher vendéggel. Akkor aztán én is fellépek és ilyenkor nagy sikerem van.

A RIKKANCS:

A sajtó legértékesebb képviselője vagyok. Bucurestiben úgy ordítok az uccán, mint egy megvadult indiánus és kedvesebb embere vagyok a kiadónak, mint akármelyik szerkesztő. A nevem is azt mutatja, hogy főfoglalkozásom: rikkantás. Mégis most már némaságra vagyok kárhozthatva. Valamelyik ideges nagyur nem találta muzsikálsnak a hangomat és egyszerűen eltiltotta a rikkancsoknak, hogy az uccán rikkantsanak.

AZ ASZFALTBETYÁR:

Nagynevű elődöm, Rózsa Sándor, szegény a pusztában betyárkodott, fokossal a kezében. Fel is akasztották érte. Mi sétapálcát forgatunk és a jó sima aszfalton üzzük kised jáfékainkat vagy a strandon. Nem is akasztanak fel érte. Okosabbak, kényelmesebbek vagyunk, mint Rózsa Sándor bátyánk volt. Isten nyugasztalja szegényt. És ártatlanok vagyunk, mert higgyék meg, nem csábítjuk ám már a nőket, hanem azok bennünket. Megfordult a szerepkör. Most mi csak állunk és a hölgyek szólítanak meg bennünket. És őket mégsem mondja senki aszfaltbetyárnak. Pedig sokkal huncutabbak nálunknál.

AZ ÉLETUNT SZERELMES:

Mielőtt föbelőném magam, irok néhány sort az „Ország-Világ“ kórtársak albumába. Nekem ez az élet már ugysem élte, mert a babám úgy leégetett, mint egy rongyot. Csak moziszinészek tetszenek neki és füttyül ilyen egyszerű szemüveges könyvelőre, amilyen én vagyok. A Mancsi ugyan vigasztal, hogy akad olyan nő, aki szerelmes tudna lenni belém is, de nekem csak a Juci kell, aki pedig gyógyíthatatlanul szerelmes a filmszinészekbe. Hopp! Most jut eszembe, hogy Harold Lloydnak is szemüvege van és olyan könyvelő kinézése. Nem lövöm főbe magam. Még remélhetek.

A TEMETKEZÉSI VALLALKOZÓ:

Sokan irigylik a szakmámat, mert azt állítják, hogy ebben az üzemben nem csappanhat a forgalom. Az emberek akár akarnak, akár nem, előbb-utóbb bejönnek a boltomba és csak eltemettetik magukat, ha nem akarnak összeütközésbe kerülni a közegészségügyi hatóságokkal. Hát az igaz, hogy az ember halandó, halnak is szorgalmasan, csak az a baj, hogy mindig a konkurrens vállalattal temettetik el magukat. A konkurrens meg azt mondják, hogy nálam.

AZ AUTÓTAXIS:

Mi vagyunk a modern fiakkeresek, a mai kor emberei, akik száguldó gépeikkel futkároznak az uccákon és bosszantják a közlekedési rendőrt. A rohanó idő tempójának mi vagyunk a képviselői. Ott ülünk a volan mellett és egyik

szemünkkel az uccát figyeljük, másikkal pedig azt, hogy mennyit mutat a taxaméter. Megjegyzem, hogy a pasas, ott hátul, szintén azt figyeli és mindig összerezzzen, ha a tábla ugrik egyet. Pedig nincs ok az ijedtségre, mert ugyanis bedresszirozott taxamétereink vannak, amelyek úgy működnek, ahogy jól esik. Már ahogy nekünk jól esik! . . .

A BANKÁR BARÁTNŐJE:

A legutálatosabb szó, amit az utóbbi időben kitaláltak: „gazdasági válság”. És mégis ezt hallom legtöbbször. A barátom közgazdasági szakelőadást tart nekem minden esetben, ha egy rongyos toilettet kérek, vagy ékszerkészletemet kívánom felfrissíteni. A hosszú és unalmas dumából ez hangzik ki legsűrűbben: gazdasági krízis így, gazdasági válság úgy. A fene ott egye meg, a vége mindig az, hogy kiegyezünk 50 százalékra.

AZ IPAROS:

Jelszavam: Isten áldd a tisztességes ipart! Az Istennel nincs is ok bajunk, ő teljes mértékben támogat bennünket, de az adóhivatal és a kuncsakftok nem akarnak tudomást venni arról, hogy az iparosnak is élni kell. Általában nem juttatnak nekünk tulnagy szerepet az előkelő társadalomban, pedig milyen szépen beszélnek nekünk úgy választás előtt a politikusok és milyen könnyedén sózza ránk a mélyen tisztelt adókievő bizottság a sok forgalmi és egyéb adót, holott se forgalmunk, se egyébünk nincs már.

A MOZGÓPÓSTÁS:

A póstára általában azt szokták mondani, hogy nehezen mozog apparátus, amely különösen a sürgönyök, levelek és csomagok kézbesítésekor mozog nehézkesen. Ezt rólunk még a legnagyobb ellenségünk sem állithatja, mert alig van intézmény, amely mozgékonyabb volna a mozgópóstánál. Mi állandóan rohanunk, pedig igazán nem sietős a dolgunk. Abban azonban különbözünk a rendes utazóktól, hogy amíg azok unatkoznak, flörtölnek, vagy alusznak a robogó vonaton, mi addig előkészítjük a sok levelet, csomagot, amelyek hol kellemetlenséget, hol kellemes meglepetést okoznak a címzettnek.

A TEJES:

„Jó reggelt, itt a tej.” Ezzel szoktuk felzörgetni a lusta „előfizetőt”, ak imég hajnali 9 órakor is alszik. De gyorsan pucolunk is az ajtó elől, mert a kuncsaft ilyenkor barátságatlan és még goromba találna lenni. — Ezt igazán nem akarjuk, mert lesz szegénynek amugy is elég bosszúsága, amikor kiderül, hogy a tejhez sokkal több köze van a vízműveknek, mint a tehénnek.

A MUNKANÉLKÜLI:

Rossz elnevezés. Igazán nem mondhatják rólam, hogy munkanélküli vagyok, mert nincs állásom. Nagyon sok olyan urat tudok, akinek több állása is van és mégse dolgozik.

Még jó, hogy nem folyamodik munkanélküli segélyért. Talán ő kapna, ha más nem is. Különben pedig egész nap dolgozom. Fát kell lopnom, hogy meg ne fagyjanak majd télen a gyerekek; apró megbízásokat vállallok, hogy legyen egy falat kenyér; hol jobb felé tüntetek, hol balfelé. Ez konjunktura dolga. Lehetőleg beverek egy-két ablakot, vagy rendőrfejet. Azután dutyiba kerülök, ahol aztán az én fejemet verik be. Hát nem eléggé változatos foglalkozás ez? És még azt mondják, — hogy munkanélküli . . .

AZ IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Fejbólintó Jánosnak is nevezhetnének, mert más dolgunk amúgy sincs, mint aláírni azokat az iratokat, amit elénk terjesztenek aláírásra. A vezér csinál mindent, mi csupán a tantiemet vesszük fel és azt a csekélyke kis felelősséget vállaljuk. Mondd már! Ha baj van, ott van a vezérigazgató, a kényszeregyezség, a likvidáló bizottság és csak a legkritkább esetben kerül sor a mi bőrünkre. Ezt a kockázatot azonban vállalni kell azért a nyugodt szundikálásért, amit az igazgatósági üléseken élvezünk, a kényelmes, párnázott, jó igazgatói székben.

A SZINIGAZGATÓ:

Allítólag én tudok a legmeghatóbban zokogni. Ha ez igaz, ugy minden okom meg van a sirásra. Szeretném látni azt a kötélidegzetű embert, aki az üres nézőtér láttára bájosan és barátságosan mosolyogna. Szinte köztudomásu már az a sok gond és baj, amely a szinigazgatót nyomja. Mindenki rajtam sajnálkozik és messze elkerüli a házamtáját, nehogy megszakadjon a szive a szomorúságtól. Olyanok, mint a jószivü Rotschild, aki nem bírta nézni a koldus nyomorúságát. Inkább kidobatta. Hát én ezt szeretném megszüntetni és ezentul, ha belepukkadok is. éjjel-nappal mosolyogni fogok. Engem többet senki sem hall zokogni, bármily szépen tudok is egyébként.

A KÁVÉHAZI KÖZGAZDÁSZOK:

A háboru idején kávéházi Conrádok voltak, akik zászlócskákkaal követték a csapatok hadmozdulatait a térképen és csalhatatlan biztonsággal nyilatkoztak katonai kérdésekben. Ők mindenről informálva voltak és a stratégiai mozdulatoknál meg volt a maguk kialakult véleménye. A békekötéssel elvesztették a kenyérüket és egy darabig tétlenül, szomoruan ültek a márványasztalok körül, amig most ujbból felvirradt rájuk a konjunktura. Most nem a hadihelyzetről nyilatkoznak, hanem a gazdasági viszonyokról és ezen a téren is ép ugy otthon vannak, mint annakidején a térképeken. Tudnak minden bukásról, csódról, fizetésképtelenségről, még olyanokról is, amik nincsenek. Külön kidolgozott terveik vannak a gazdasági krízis szanálására, a legnagyobb szakértelemmel szólnak minden gazdasági kérdéshez és közben nagy gondot okoz nekik, miből fizessék ki a mindennapi feketéjükét.

Bélyeggyűjtés.

A hibás bélyegekről

Legyen szabad felhivnom komoly bélyeggyűjtő társaim figyelmét arra, hogy mindjobban tért hódít az a téves felfogás, mely azt vallja, hogy hibás bélyeget is elhelyezhetünk gyűjteményünkbe és csak akkor selejtezzük ki, ha helyette egy jobbat tudunk szerezni.

Ez a felfogás teljesen hamis és nem célhoz vezet, de ettől eltekintve homlok-egyenest ellenkezik a bélyeggyűjtés etikájával. Nem célhoz vezet, mert minden komoly bélyeggyűjtő tudja, hogy csak a hibátlan bélyegeknek van teljes értékük. Hibás bélyeget a rendes kereskedő vagy gyűjtő nem vesz meg, legyen az még oly ritka példány.

Igazán megnyugtató érzés, ha egyszer gyűjteményünket értékesíteni óhajtjuk és büszkék mondhatjuk vevőnknek, hogy ebben a kötetben egyetlen hibás bélyeg sincsen! A komoly és rendes bélyeggyűjtő irtózik a hibás bélyegektől. Képzeljünk el egy lapot a gyűjteményünkben, melyen nagyjából jól tartott és kifogástalan bélyegek diszelegnek közöttük a hangulatos képből „kilóg” egy hibás, szakadt, piszkos vagy agyonpecsételt bélyeg. Elrontja az összhatóást! Lerontja az egész lap értékét, illetve benyomását!

A pedáns és rendszerető bélyeggyűjtő igen kényes a bélyegeire, csak teljesen tiszta és hibátlan darabokat helyez el gyűjteményében. Dédelgeti a bélyegeit és rendben tartja gyűjteményét. Tudatában van annak, hogy azért szabad csak kifogástalan és hibátlan bélyegeket gyűjteni, mert csak ilyeneket lehet gyorsan és jól értékesíteni. Van egy régi közmondás: „madarat tolláról, embert barátjáról”, a filatéliában ezt úgy lehet alkalmazni: „abélyeggyűjtőt gyűjteményéről”.

Nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy csak kifogástalan bélyegeket gyűjtsünk, ez nemzetgazdasági szempontból is fontos, mert a szép és kifogástalan bélyeggyűjtemények biztos értéket képviselő nemzeti vagyon.

Mit értsünk tehát hibás bélyeg alatt? A szakadt, vékony (ablakos) terjedelmében hiányos, piszkos, zsiros, hiányos vagy elkenet bélyegzésű, hiányos fogazatu, bályegképbe bevágott bélyegek a hibás darabok. Használatlan bélyegeket csak gummizással (enyvezéssel) gyűjtsünk, hiába van meg egy bályegnek a teljes gummizása, ha tele van bélyegragasztóval, az ilyen bélyegnek már nincs meg az eredeti értéke. Avagy a gummizásnak részbeni vagy teljes hiánya, már a hibás bélyegek közé sorozza a bélyeget.

A régi ritka bélyegeknél azonban egy keveset engednünk kell a merev álláspontból!

Itt egy visszapillantást kell vetnünk a multba! A régi jó bé-

lyeggyűjtők — tisztelet a kivételnek — bizony nem voltak nagyon kényesek és nem bántak csinján a bélyegekkel. Igaz, hogy nem állt akkoriban rendelkezésünkre a mai modern bélyeგრasztó, a bélyegvédő tasakok, stb. A bélyeggyűjtő ősünk a bélyegek felragasztásához legjobb esetben csirizt vagy lisztpépet használtak. A bélyegeket jól erősen teljes egészében oda tapasztották a papirlapokhoz, a bélyegkereskedők pedig vastag kartonlapokra ragasztva árujukat a nap tűzének és az időjárás szeszélyeinek kiteve a boltablakba akasztották ki azt, így csalogatva az akkor meglévő néhány vevőt. A póstabélyegek szaporodása során az albumok szűknek bizonyultak és az átragasztás folytán ezen jól odata-pasztott bélyegek a leszedéskor és leáztatáskor sokat szenvedtek. Ez a bánásmód a magyarázata annak, hogy

régi klasszikus bélyegek 75 százaléka szakadt és ablakos.

Sokat ártott a régi bélyegeknek az idő vasfoga is! A régi levelezéseket elődeink leginkább a padlásokra, nedves kamrákba száműzték, ahol azután a különböző bomlási folyamatok sokat ártottak a leveléken lévő bélyegeknek. Sokat árt a régi bélyegeknek az akkori primitív lepecsételési mód is, a régi jó postások nem igen takarékoskodtak a festékkel!

Tehát a régi klasszikus bélyegekkel szemben elnézőknek kell lennünk, ezeknél a luxuspéldányok ritkák, mint a fehér holló!

Ilyeneket mi szerényebb anyagi képességekkel rendelkező gyűjtők nem igen fogunk tudni szerezni, ezen példányok mind jó kezekben vannak és ha néha eladásra kerül is egy, ugy luxusáron kel el!

Tehát kár volna, ha egy ilyen régi értékes — kis hibával — rendelkező bélyeget száműznénk gyűjteményünkéből.

Hogy némi vigaszt nyujtsak ilyen — kishibával — rendelkező bélyeg-tulajdonosoknak, tapasztalataim alapján egy kis táblázatot, értékmérőt szerkesztettem. Ime tájékozá-dásul:

Értékmérő a régi hibás bélyegeknél:
(vágott bélyegek).

Átlagdarab értéke a katalógus érték 100%-a.

Egyik oldal bevágva 80%, kétoldal bevágva 60, három oldal bevágva 45, négy oldal bevágva 25, használatlan némi gummi maradvánnyal 60, használatlan (gummi nélkül) 50, részben oxidált 75, egészben oxidált 50, egy törés a bélyegen 70, sarokbélyegző 60, beszakadt (1—5 mm) 70, bélyegzés elként 60, két oldalon szakadt (1—5 mm) 50, részben vékony (ablakos) 50, foltos (zsirfolt, olajfolt) 50, tintás a hátoldalon 60, tintás a képes felén 35, bélyegző nagyon elként 20, képkeret levágva az egyik oldalon 50, képkeret levágva

a két oldalon 20, képkeret levágva a három oldalon 15%.

Fogazott bélyegeknél.

Átlagdarab a katalógus érték 100%-a.

Egy fogazat hiányzik 90%, két fogazat hiányzik 70, 3—5 fogazat hiányzik 40, egy sarokfog 55, két sarokfog 35, 3—5 fogazat hiányzik 40, egy sarokfog 55, két sarokfog 35, egyik oldalon a fogazat levágva 15, elperforált 50%. A további értékelés, mint a vágottaknál.

A szép „luxuspéldányok“ 130—125%-ot érnek.

Meg kell még emlékeznünk az ugynevezett beteg bélyegekről. Ezek alatt értem azon darabokat, melyeknek javítva, szépitve vagy művészi uton lett emelve értékük. Ezek bármilyen raffináltan is vannak kijavítva és a hibáik eltüntetve, mégis csak beteg bélyegek. Ezen bélyegek felismerésénél a langyos vízpróba és kvarclámpa, villanylámpa segít. Ha ilyen darabot felveszünk gyűjteményünkbe, kötelesek vagyunk „javított“ jelzéssel ellátni.

Végül még annyit, hogy nincs mindenkinek módjában luxus és kabínet darabokat a régi bélyegekből beszerezni. Törődjünk bele inkább abba, hogy egyes bélyeget sohasem fogunk tudni megszerezni, semmint hibás példányt ragaszunk bele gyűjteményünkbe.

Teleky Dezső.

Nemzetközi szélhámosok a bélyegegyesületekben

A multkoriban szóvátettük, hogy a bélyeggyűjtők részéről jogos panasz hangzott el, amiért a Concordia nevű Németországban székhellyel bíró bélyeggyűjtő egyesületbe oda nem való elemek furakodtak be, akik egyrészt

diszkreditálják az egyesületet, másrészt megkárosítják az egyesület tagjait.

Nem egyedül a Concordiával kapcsolatban jutottak hozzánk panaszok, de a többi bélyegegyesületekkel is.

A különböző bélyegegyesületek tagjai között sok olyan szélhámos foglal helyet, akinek neve a bélyeg-szaklapok ama rovatában fordul elő, ahol leközlik a csalók névsorát.

Az egyesületek érthetetlenül nem fordítanak kellő gondot és körültekintést a tagok felvételénél és így magyarázható az a furcsa helyzet, hogy a prononszirozott csalókat és szélhámosokat is besoroznak a tagok közé és ezzel öntudatlanul rásabadijták őket a jóhiszemű gyűjtőkre.

Főként a romániai gyűjtők szenvednek meglehetősen károsodást a bélyeg-szélhámosok garázdálkodása következtében.

A román bélyegek szépek, tetszetősek és épen ezért igen kedveltek a külföldön. A csalók tehát valamely egyesület

égisze alatt csereviszonyba lépnek romániai egysületi ta-
gokkal. Ez a csereviszony azonban egyoldalú, amennyiben
a bélyeg-gangszterek a romániai tagtárstól első cserekülde-
ményt kér és kap, de ő maga semmit sem küld, még csak
nem is válaszol. A legtöbb becsapott gyűjtő nem veszi ma-
gának a fáradságot, hogy feljelentést tegyen a csalók ellen,
sajnálja az időt és sajnálja a költséget, inkább elszenvedi a
kárt. Pedig

**ezzel a nemtörődömséggel a kárvallottak rossz szolgálá-
tot tesznek a filatéliának.**

Kötelességük a csalók ellen nyilvánosan eljárni, hogy meg-
óvják hasonló károsodástól a többi gyűjtőket. Hozzák az
egy eseteiket az illetékes egyesületeké tudomására azzal
a határozott követeléssel, hogy vezessenek fekete listát a
szélhámosokról. De mi magunk is rendelkezésére állunk a ro-
mániai gyűjtőknek és leközzöljük azok névsorát, akiktől min-
den gyűjtőnek őrizkednie kell.

Közeledik a nagy huzás !

j u n i u s 15- é n

BCU Cluj / Central University Library Cluj

kezdődik az **Allami Sorsjáték**
4. osztályának a huzása. Ez az
utolsó osztály, a **milliomosok**
nagy osztálya

Ime a főnyeremények :

3 nyeremény á	6.000.000	12 nyeremény á	400.000
3	" " 2.000.000	30	" " 200.000
24	" " 1.000.000	59	" " 100.000
	" " "		" " "

ÁLLAMI SORSJÁTÉK !

Játszanak bizalommal a Loteria de Stat

Colectura Oficiala-nál

Főelárusítóhely: Cluj, Regina Maria No. 46.

Arad: I. OLARIU, Str. Bratia nu 3.

**EGÉSZEN
RÖVIDEN :**

az
Ország-Világ

(Erdélyi Élet)

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb,

a legerdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

nyelvű riportlap.

Olvassa és terjessze!

„Phönix“-nyomda

Arad

Piața Plevnei Nr. 2

Telefon 16-39

Ajánlkozik mindenféle könyvnyomdai uton előállítható munka izléses és pontos elkészítésére a legrövidebb időn belül, versenyképes áráért.

Könyvek, folyóiratok, ujságok, hivatalos, iskolai és egy házi nyomtatványok, árjegyzékek, falragaszok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, gyászlapok, ipari, kereskedelmi, gazdasági és pénzügyi nyomtatványok, körlevelek, üzleti értesítések, borítékok, levélpapírok, számla- és megrendelőkönyvek, felszólító levelek, levelezőlapok készítése bármely szöveggel
a
legizlésesebb kiállításban.

Kérjen árajánlatot !